M.G UNIVERSITY

B.Ed D EGREE (CBCSS) Examination –Semester –April 2014

Model Question Paper

Theoretical Bases Sanskrit Education

Time :3 Hours Max.Marks :80

Part A

(Answer all questions in one or two sentences each. Each question carries 1 marks).

1. संस्कृताध्यापकस्य अनिवार्यान् गुणान् दर्शयत ।
2. मककाशूलणं नाम किं ?
3. उपपाठपुस्तकस्य उद्देश्यानि कानि ?
4. सद्यत्नस्य प्राधान्यम् शिक्षणे किं ?
5. मौनवाचनस्य प्राधान्यं स्पष्टयत ।
6. वर्तमानसंस्कृतपरीक्षाप्रणाल्याः दोषाः के ?
7. अशुद्धोच्चारणस्य कारणानि कानि ?
8. पारिनिष्ठापनं नाम किं ?
9. संस्कृतबोधने ग्रन्थालयस्य प्राधान्यं किं ?
10. व्याकरणशिक्षणे उपयोक्तव्या समीचीना प्रणाली का ?

(10 × 1 = 10)

Part B.

(Answer any eight questions in about half a Page each. Each question carries 2 marks).

11. देवनागरीलिपेः विशेषान् निर्दिशत ।
12. भाषाप्रयोगशालायाः आवश्यकताः काः ?
13. अभिक्रमिताध्यापनस्य स्वरूपं विशदयत ।
14. सूक्ष्मशिक्षणं नाम किं ? तस्य स्वरूपं विशदयत ।
15. पाठपुस्तकनिर्माणस्य सिद्धान्ताः के ?
16. नाटकशिक्षणस्य प्रयोजनानि कानि ? नाटकशिक्षणविधयः के ?
17. उच्चारणशिक्षणविधयः के ?
18. मूल्यायनस्य आवश्यकता का ? प्रकाराः के
19. संस्कृतशिक्षणे प्रतिलिपिलेखनपुस्तकानां उपयोगं प्रतिपादयत ।
20. उच्चकक्षायाम् उपयुक्ताः रचनाप्रकाराः के ?

21. संस्कृताङ्क्षिणकौशलानि कानि ? विवादयत ।
22. उपन्यासमातृकाप्रश्नानां आवश्यकतां विमर्शयत ।

(8 × 2 = 16)

Part C

(Answer any Six questions in about One page. Each question Carries 4 marks.)

23. संस्कृताङ्क्षिणस्य सामान्यासिद्धान्ताः के ?
24. ऋजुरीतिः नाम का ? संस्कृताङ्क्षिणे तस्याः गुणान् स्पष्टयत ।
25. संस्कृतकक्षायां श्यामफलकस्य प्रयोजनानि कानि ?
26. काव्याङ्क्षिणस्य उद्देश्यानि कानि
27. संस्कृताङ्क्षिणे आगमननिगमनरीतिं विवादयत ।
28. लेखनाङ्क्षिणस्य प्रणालयः काः ? विवादयत ।
29. गद्यपाठङ्क्षिणे उपादेयानि सोपानानि कानि ? विवादयत ।
30. अनुवादविधेः गुणान् दोषांश्च विवादयत ।
31. भाषावाधिनं अनुसन्धानपद्धत्याः आवश्यकतां विवादयत ।

(6 × 4 = 24)

Part D

(Answer any two questions in about 4 pages. Each question Carries 15 marks.)

32. भाषावाधिनतत्वानि कानि ? संस्कृतभाषावाधिनं तानि कथं संगच्छन्ते इति विवादयत ।
33. गद्याङ्क्षिणस्य उद्देश्यानि कानि ? ङ्क्षिणे स्वीकार्याः प्रणालयः काः ? दृष्टान्तैः विवादयत ।
34. पाठाशूनणं नाम किं ? अष्टमकक्षायां पाठ्यार्हं एकं सुभाषितं लिखित्वा पाठाशूनणं लिखत ।
35. अमरकोश - वाक्यप्रबोधनादीनां प्रयोगः संस्कृताङ्क्षिणे कथं उपयोक्तव्याः ?

(2 × 15 = 30)

M.G UNIVERSITY

B.Ed D EGREE (CBCSS) Examination –Semester –April 2014

Model Question Paper

Approaches and Practices in Teaching Sanskrit

Time :3 Hours Max.Marks :80

Part A.

(Answer all questions in one or two sentences each. Each question carries 1 marks)

1. का नाम सिद्धपरीक्षा ?
2. को नाम नामधातुः
3. वार्षिकासूत्रणं नाम किं ?
4. आन्तरिकपरीक्षायाः गुणाः के ?
5. त्रुटं शब्दयोगे का विभक्तिः प्रयोक्तव्या ? उदाहरणं विशदयत
6. अभिज्ञानशाकुन्तलस्य विशेषता का ?
7. व्यञ्जनायाः लक्षणं किं ?
8. स्ववाक्ये योजयत – यावत्-तावत् , यदि-तर्हि ।
9. अपादानकारकं लक्षयत ।
10. भवभूतेः भासस्य च नाटकद्वयस्य नाम निर्दिशत ।

(10×1 =10)

Part B.

(Answer any eight questions in about half a page each. Each question carries 2 marks)

11. दशरूपकाणि कानि ? विशदयत ।
12. उद्देश्याधिष्ठितवाचनं नाम किं ? विशदयत
13. पुराणलक्षणं कस्मिंश्चित् पुराणे संगमयत ।
14. सति सप्तमी , अनादरषष्ठी एतयोः साहचर्यं दर्शयत ।
15. अष्टमकक्षायां पाठ्यार्हं सुभाषितद्वयमुद्धरत ।
16. समाहारद्वन्द्वः नाम किं ? उदाहरणं लिखत ।
17. रूपरेखा निर्माणे शर्तयोः अङ्काः के ?
18. मालिनीवृत्तस्य लक्षणमुक्त्वा शिक्षाप्रणाली निर्दिशत ।
19. सह , अलं , एतयोः शिक्षणाय कीदृशी प्रणाली उचिता ।

20. वंशस्थं वृत्तस्य लक्षणं किं ?

21. प्रश्नसञ्चयगृहस्थोपयोगं निर्दिशत ।

22. (a) शुद्धी + उपास्यः (b) तव + उन्नति (c) वाक् + ईशः (d) शमः + आदि - एतेषां सन्धिरूपं प्रदर्श्य नियमं स्पष्टयत ।

(8 × 2 = 16)

Part C.

(Answer any six questions in about 1 Page Each question Carries 4 marks).

23. नैषधं विद्वदौषधम् । निरूपयत ।

24. "उपमा कालिदासस्य" - निरूपयत ।

25. सुबन्तातिङन्तयोः स्वरूपं उदाहरणैः स्पष्टयत ।

26. शब्द - अर्थालङ्कारयोः भेदं प्रदर्शयत

27. ध्वनिस्वरूपं सोदाहरणं निरूपयत ।

28. उपपदविभक्तेः कारकविभक्तिर्बलीयसीति तत्वं कथं शिक्षयते ?

29. दीपक - तुल्ययोगितालङ्कारयोः भेदं प्रदर्शयितुं प्रणालीं सञ्जीकुरुत

30. मम्मटेन जगन्नाथपण्डितेन चोक्तं काव्यलक्षणमुद्धृत्य ते लक्षणे मिथस्तुलयत ।

31. अधोनिर्दिष्टानां पदानां सन्धिकार्यं लिखित्वा तेषां शिक्षणे कीदृशाः उपायाः प्रयोक्तव्याः इति दर्शयत । (6 × 4 = 24)

Part D.

(Answer any two questions in about 4 Pages. Each question Carries 15 marks)

32. वेदाङ्गानि कानि ? भाषापठने तेषां आवश्यकतां प्रतिपादयत ।

33. कारकाः कति ? तेषां शिक्षणे कीदृशी प्रणाली समीचीना ? विशदयत ।

34. वाक्यं लक्षयित्वा तत्र आकाङ्क्षा - योग्यता - सन्निधि - तात्पर्याणां आवश्यकतां स्पष्टयत ।

35. 'उपसर्गेण धात्वर्थो बलादन्यत्र नीयते' अस्य नियमस्य व्याख्यानं कुरुत । कीदृशी प्रणाली उपसर्गाणां शिक्षणे समीचीनेति च लिखत ।

(2 × 15 = 30)